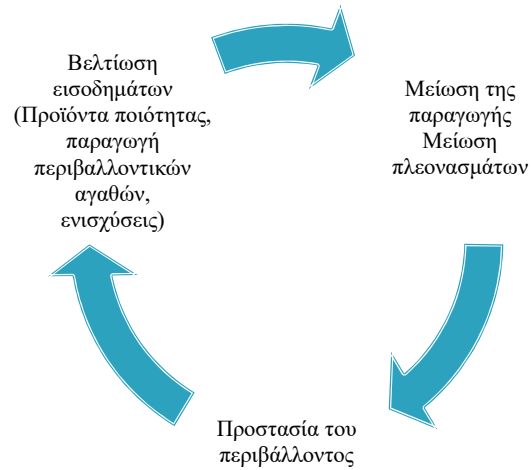

Η αγροπεριβαλλοντική πολιτική στην Ευρώπη

Αγροπεριβαλλοντική πολιτική Οι στόχοι

- ▶ Να πλαισιωθούν οι αλλαγές στις ΚΟΑ
- ▶ Να υποβοηθηθεί η επίτευξη των στόχων των πολιτικών στον τομέα της γεωργίας και του περιβάλλοντος
- ▶ Να εξασφαλιστεί στους παραγωγούς εύλογο εισόδημα.

Ο Μαγικός κύκλος

Ιδιαίτερα χαρακτηριστικά

- ▶ Προαιρετική για τους παραγωγούς υποχρεωτική για τα κράτη μέλη
- ▶ Ελευθερία στο σχεδιασμό
- ▶ Ποικιλία προγραμμάτων
- ▶ Πληρωμή βάσει διαφυγόντος εισοδήματος+ Κίνητρο

Πράσινο κουτί WTO και αγροπεριβαλλοντικά Μέτρα ⁽¹⁾

Γενικά κριτήρια (GATT, 1994):

- Τα εσωτερικά μέτρα ενίσχυσης ... θα έχουν ελάχιστες ή και καθόλου επιπτώσεις στρέβλωσης του εμπορίου ή επίδραση στην παραγωγή

Βασικά ζητήματα :

- Όταν οι στόχοι είναι περιβαλλοντικοί, τότε τα γενικά κριτήρια είναι μαχητά
- Πρέπει να υπάρχει συσχέτιση – συμπληρωματική σχέση: Πρέπει για να επιτευχθεί το περιβαλλοντικό αποτέλεσμα να απαιτείται σύνδεση με συγκεκριμένη γεωργική πρακτική
- Αν η παραγόμενη ποσότητα εκτιμάται χωρίς να λαμβάνονται υπόψη μη τιμολογημένα αλλά σημαντικά σε αξία δημόσια αγαθά τα ΑΜ θα διορθώνουν υπάρχουσες αποτυχίες της αγοράς και στρεβλώσεις.

Πράσινο κουτί WTO και αγροπεριβαλλοντικά Μέτρα ⁽²⁾

- Ειδικά κριτήρια, § 12 (GATT, 1994):

b) Το πληρωτέο ποσό θα περιορίζεται στο πρόσθετο κόστος ή την απώλεια εισοδήματος που σχετίζονται με τη συμμόρφωση στο κυβερνητικό πρόγραμμα.

- Κύρια σημεία της παραγράφου 12b):

- Έλλειψη κινήτρου, πολύ στενός ορισμός κριτηρίων και όχι αρκετά ευέλικτο
- Σε γενικές γραμμές, οι απαιτήσεις εστιάζουν στην αποζημίωση των παραγωγών για την αλλαγή επιβλαβών πρακτικών αλλά όχι για τη διατήρηση επωφελών.
- Η εστίαση στο γεωργικό κόστος ευκαιρίας προσδίδει στο περιβάλλον δευτερεύουσα προτεραιότητα ως προς την γεωργική παραγωγή
- Θα ήταν καλύτερο να επικεντρώνει σε περιβαλλοντικά οφέλη αντί για το κόστος ευκαιρίας .

Η Αγροπεριβαλλοντική πολιτική ενίσχυε (1)

- ▶ Σημαντική μείωση χρήσης αγροχημικών ή συνέχιση της μείωσης - Εφαρμογή συνέχιση βιολογικής γεωργίας
- ▶ Εκτατικοποίηση (πέραν της μείωσης χρήσης αγροχημικών)
- ▶ Μείωση αριθμού βοοειδών ή αιγοπροβάτων ανά μονάδα βοσκομένης επιφάνειας
- ▶ Άλλες μεθόδους για την προστασία περιβάλλοντος, φυσικού χώρου, τοπίου, φυσικών πόρων ή εκτροφή ζώων τοπικών φυλών υπό απειλή εξαφάνισης

Η Αγροπεριβαλλοντική πολιτική ενίσχυε (2)

- ▶ Συντήρηση εγκαταλελειμμένων γεωργικών και δασικών εκτάσεων
- ▶ Παύση καλλιέργειας γεωργικών εκτάσεων τουλάχιστον επί είκοσι χρόνια και χρήση με σκοπούς που συνδέονται με το περιβάλλον ιδίως δημιουργία βιοτόπων, εθνικών δρυμών ή προστασία υδρολογικών συστημάτων.
- ▶ Βελτίωση της πρόσβασης και αναψυχή του κοινού
- ▶ Ευαισθητοποίηση- κατάρτιση παραγωγών

Αγροπεριβαλλοντικές πολιτικές στον κόσμο

Αγροπεριβαλλοντικές πολιτικές στον κόσμο

Παροχή κινήτρων για τους παραγωγούς για να
προωθηθούν πρακτικές φιλικές προς το περιβάλλον

- ▶ ΗΠΑ
- ▶ Καναδάς
- ▶ Αυστραλία – Ν. Ζηλανδία
- ▶ Μεξικό – Κορέα – Ιαπωνία
- ▶ ΕΕ

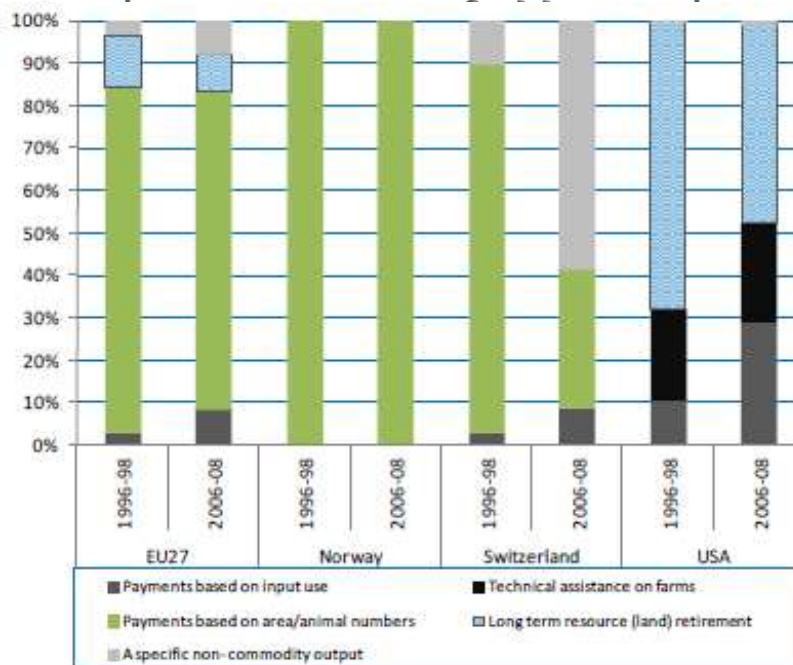
		1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
EU27 ²	EUR million 1996=100	3004 100	3817 127	3931 131	4390 146	5623 187	5828 194	5250 175	5133 171	5527 184	6118 204	6525 217	5620 187	6809 227
Norway	NOK million 1996=100	923 100	922 100	994 108	1 043 113	1 071 116	1 001 108	1 198 130	683 74	695 75	712 77	874 95	966 105	998 108
Switzerland ³	CHF million 1996=100	605 100	721 119	689 114	177 29	184 30	193 32	203 34	213 35	224 37	231 38	233 39	239 40	245 40
United States	USD million 1996=100	2 690 100	2 731 102	3 030 113	2 676 99	2 751 102	2 964 110	3 501 130	4 093 152	4 550 169	4 911 183	4 946 184	4 524 168	4 876 181

Καναδάς

- ▶ Χρηματοδοτούνται από το Πλαίσιο Αγροτικής Πολιτικής. Χρηματοδοτούνται από τον Ομοσπονδιακό Προϋπολογισμό.
- ▶ Το National Farm Stewardship Program παρείχε πληρωμές βάσει συγκεκριμένων ωφέλιμων διαχειριστικών πρακτικών και για την συμμόρφωση σε τεχνικά πρότυπα.
- ▶ Για την περίοδο από το 2003-2008, ο προϋπολογισμός ήταν 216 εκατ CAD και υπογράφηκαν 49000 συμβάσεις, μετά από εκτίμηση αγροπεριβαλλοντικού κινδύνου που προηγουμένως εγκρίθηκε.
- ▶ Greencover Canada παρείχε ενίσχυση σε παραγωγούς και εστίασε σε αλλαγές χρήσης γης, κρίσιμες περιοχές, τεχνική βοήθεια και ζώνες καταφύγια άγριας ζωής
- ▶ Τέλος το National Water Supply Expansion Program παρείχε τεχνική και οικονομική βοήθεια για την ανάπτυξη, προστασία και μακροπρόθεσμη εξασφάλιση και βελτίωση των υδατικών πόρων.

Αυστραλία

- ▶ Landcare Program — αναστροφή της υποβάθμισης της γης και προώθηση βιώσιμης γεωργίας
- ▶ Bushcare Program — διατήρηση και αποκατάσταση ενδιαιτημάτων για την μοναδική Αυστραλιανή χλωρίδα και πανίδα, που υποστηρίζει και την υγεία του τοπίου;
- ▶ Rivercare Program — βελτίωση της ποιότητας του νερού και της κατάστασης του περιβάλλοντος στα ποτάμια συστήματα και τους υγροτόπους της Αυστραλίας
- ▶ Coastcare Program — προστασία παράκτιων υδροφορέων, οικοσυστημάτων και του θαλασσιού περιβάλλοντος.
- ▶ + Συλλογικές δραστηριότητες

Επιστροφή στην Ευρώπη

»» Πρώτη περίοδος εφαρμογής

Τα δύο ρεύματα

- ▶ Σύγκρουση μεταξύ γεωργίας και περιβαλλοντικής προστασίας (Land spare)
- ▶ Μείωση εξωτερικών επιβαρύνσεων
- ▶ Οι εξωτερικές επιβαρύνσεις σχετίζονται με την επέκταση της γεωργίας (π.χ. σε περιθωριακές γαίες)
- ▶ Εστιάζει σε αποτελέσματα (π.χ. διάβρωση, ποιότητα ύδατος)
- ▶ Η γεωργική δραστηριότητα μπορεί να είναι θετική για το περιβάλλον (Land share).
- ▶ Βελτίωση εξωτερικών οικονομιών
- ▶ Η ΕΕ αντιμετωπίζει κυρίως της εξ. Επιβαρύνσεις που προέρχονται από την εντατικοποίηση
- ▶ Εστιάζει σε πρακτικές

USA

EU

- ▶ Το 1997 έφτασε το 3,6% των πόρων της ΚΑΠ
- ▶ Γερμανία πάνω από 20% των συνολικών πόρων
- ▶ Γερμανία, Ιταλία, Γαλλία, Αυστρία, Φινλανδία το 78% των πόρων.
- ▶ Το 13,4 % των ευρωπαϊκών εκμεταλλεύσεων και
- ▶ 19,4% της χρησιμοποιούμενης γεωργικής γης (στόχος του 5ου προγράμματος δράσης 15%)
- ▶ Ελλάδα τελευταία και στα δύο μεγέθη.

Δύο προσεγγίσεις ενσωμάτωσης

Περιορισμός επιπτώσεων

- ▶ Ολοκληρωμένη γεωργία στην Ιταλία, Ισπανία, Πορτογαλία
- ▶ Αντιδιαβρωτική προστασία Ισπανία
- ▶ Μείωση της νιτρορρύπανσης

Παραγωγή Δημοσίων αγαθών

- Περιβαλλοντικά ευαίσθητες περιοχές (ESAs)
- Μακροχρόνια παύση καλλιέργειας για δημιουργία βιοτόπων

Κατηγορίες πρακτικών που ενισχύθηκαν

137 διαφορετικές πρακτικές

Χρήση εισροών

(φυτοφάρμακα)
(λίπασμα)
(ασβέστης)
(ύδωρ)
(ενέργεια)

Λειβάδια και βοσκοτόπια

Αροτραίες και μόνιμες φυτείες

Διατήρηση του τοπίου

Διαχείριση και προγραμματισμός

Παραδείγματα πρακτικών που ενισχύθηκαν

	Υπο-ταξινόμηση	Περιβαλλοντικά στοιχεία				
		Αέρας	Βιοποικιλότητα	Τοπίο	Χώμα και έδαφος	Ύδωρ
Χρήση εισροών						
(φυτοφάρμακο)	όχι χρήση	x	x		x	x
	Μειωμένη χρήση	x	x		x	x
	Περιορισμός στον τύπο προϊόντος	x	x		x	x
	Περιορισμός στη ζώνη της εφαρμογής		x		x	x
	Χρήση των παγίδων εντόμων	x	x			x
	Απαιτήση να χρησιμοποιηθεί το φυτοφάρμακο		x	x		

Η δεύτερη περίοδος της αγροπεριβαλλοντικής πολιτικής

» 2000-2006

Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1257/1999

Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1257/1999 του Συμβουλίου της 17ης Μαΐου 1999 για τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (ΕΓΤΠΕ) και για την τροποποίηση και κατάργηση ορισμένων κανονισμών

ΚΕΦΑΛΑΙΟ VI
ΓΕΩΡΓΟΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΑ ΜΕΤΡΑ

Άρθρα 22 έως 24

Διαφοροποιήσεις στη στόχευση της Αγροπεριβαλλοντικής πολιτικής (1)

- ▶ Σε μείωση της ρύπανσης με θετική συμβολή στην ισορροπία των αγορών μέσω της μείωσης της παραγωγής.
- ▶ Εκτατικοποίηση παραγωγής και μετατροπή αρόσιμων γαιών σε εκτατικούς βοσκότοπους
- ▶ Προστασία και βελτίωση περιβάλλοντος, φυσικού χώρου, τοπίου, φυσικών πόρων, εδαφών και γενετικής ποικιλομορφίας
- την ευνοϊκή για το περιβάλλον εκτατικοποίηση της γεωργικής δραστηριότητας και τη διαχείριση συστημάτων βοσκής χαμηλής πυκνότητας,
- τρόπους χρήσης των γεωργικών γαιών που είναι συμβατοί με την προστασία και βελτίωση του περιβάλλοντος, του τοπίου και των χαρακτηριστικών του, των φυσικών πόρων, των εδαφών και της γενετικής ποικιλομορφίας,

Διαφοροποιήσεις στη στόχευση της Αγροπεριβαλλοντικής πολιτικής (2)

- ▶ Συντήρηση εγκαταλελειμμένων γεωργικών και δασικών εκτάσεων (αποτροπή πληθυσμιακής απερήμωσης).
- ▶ Μακρόχρονη παύση καλλιέργειας για περιβαλλοντικούς λόγους
- ▶ Βελτίωση της πρόσβασης και αναψυχή του κοινού
- ▶ Ευαισθητοποίηση-κατάρτιση παραγωγών
- τη διατήρηση υψηλής φυσικής αξίας περιβαλλόντων στα οποία ασκείται η γεωργία και τα οποία βρίσκονται υπό απειλή,
- τη διατήρηση του τοπίου και των ιστορικών χαρακτηριστικών των γεωργικών εκτάσεων,
- τη χρήση του περιβαλλοντικού σχεδιασμού στη γεωργική πρακτική.

2^η περίοδος Αγροπεριβαλλοντικής πολιτικής Λεπτομέρειες εφαρμογής (1)

- ▶ Στήριξη παρέχεται στους γεωργούς που αναλαμβάνουν γεωργοπεριβαλλοντικές υποχρεώσεις διάρκειας τουλάχιστον πέντε ετών.
- ▶ Εάν χρειάζεται, καθορίζεται μεγαλύτερη περίοδος για ιδιαίτερους τύπους ανάληψης υποχρεώσεων ενόψει των περιβαλλοντικών επιπτώσεων των εν λόγω αναλήψεων υποχρεώσεων.
- ▶ Οι γεωργοπεριβαλλοντικές αναλήψεις υποχρεώσεων πρέπει να μην περιορίζονται στην εφαρμογή της συνήθους ορθής γεωργικής πρακτικής.
- ▶ Πρέπει να προβλέπουν υπηρεσίες που δεν προβλέπονται από άλλα μέτρα στήριξης, όπως τα μέτρα στήριξης της αγοράς ή οι εξισωτικές αποζημιώσεις.

2^η περίοδος Αγροπεριβαλλοντικής πολιτικής Λεπτομέρειες εφαρμογής (2)

Η στήριξη για την ανάληψη γεωργοπεριβαλλοντικών υποχρεώσεων, χορηγείται κατ' έτος και υπολογίζεται με βάση:

- το διαφυγόν εισόδημα,
- το πρόσθετο κόστος που προκύπτει από την ανάληψη υποχρέωσης και
- την ανάγκη παροχής κινήτρου.

Για τον υπολογισμό του ύψους της ετήσιας στήριξης μπορεί να λαμβάνεται επίσης υπόψη το κόστος οιωνδήποτε μη παραγωγικών επενδύσεων που είναι αναγκαίες για την εκπλήρωση των αναλήψεων υποχρεώσεων.

- ▶ Τα μέγιστα ετήσια ποσά που είναι επιλέξιμα για την παροχή κοινοτικής στήριξης είναι συγκεκριμένα. Τα ποσά αυτά βασίζονται στην περιοχή της εκμετάλλευσης την οποία αφορούν οι γεωργοπεριβαλλοντικές αναλήψεις υποχρεώσεων.

3^η περίοδος Αγροπεριβαλλοντικής πολιτικής » 2007-2013

Στόχοι της πολιτικής αγροτικής ανάπτυξης

Η στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης συμβάλλει στην επίτευξη των ακόλουθων στόχων:

- α) βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της γεωργίας και της δασοκομίας μέσω της παροχής στήριξης για αναδιάρθρωση, ανάπτυξη και καινοτομίες
- β) βελτίωση του περιβάλλοντος και της υπαίθρου μέσω της παροχής στήριξης για τη διαχείριση της γης
- γ) βελτίωση της ποιότητας ζωής στις αγροτικές περιοχές και ενθάρρυνση της διαφοροποίησης της οικονομικής δραστηριότητας.

Συμμετοχή

Η παρέμβαση του ΕΓΤΑΑ υλοποιείται μέσω στενών διαβουλεύσεων, στο εξής καλούμενων «εταιρική σχέση», μεταξύ της Επιτροπής και του κράτους μέλους, καθώς και των αρχών και οργανισμών που έχουν υποδειχθεί από το κράτος μέλος βάσει των εθνικών κανόνων και πρακτικών που ισχύουν, συμπεριλαμβανομένων:

- α) των αρμόδιων περιφερειακών, τοπικών αρχών και λοιπών δημοσίων αρχών·
- β) των οικονομικών και κοινωνικών εταίρων·
- γ) κάθε άλλου κατάλληλου οργανισμού που εκπροσωπεί την κοινωνία των πολιτών, μη κυβερνητικών οργανώσεων, συμπεριλαμβανομένων των περιβαλλοντικών, και οργανισμών που είναι αρμόδιοι για την προώθηση της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών.

Άξονας 1.

Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του τομέα της γεωργίας και της δασοκομίας (τουλάχιστον 10%)

Μέτρα που αποσκοπούν

- ▶ στην προαγωγή της γνώσης και στη βελτίωση του ανθρώπινου δυναμικού
- ▶ στην αναδιάρθρωση και ανάπτυξη του φυσικού δυναμικού και στην προαγωγή της καινοτομίας
- ▶ στη βελτίωση της ποιότητας της γεωργικής παραγωγής και των προϊόντων

- ▶ Αξονας 2
Βελτίωση του περιβάλλοντος
και της υπαίθρου
(τουλάχιστον 25%)

Αξονας 3
Ποιότητα ζωής στις αγροτικές περιοχές και
διαφοροποίηση της αγροτικής οικονομίας
(τουλάχιστον 10%)

- ▶ μέτρα για τη διαφοροποίηση της αγροτικής οικονομίας,
- ▶ μέτρα για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής στις αγροτικές περιοχές
- ▶ ένα μέτρο κατάρτισης και ενημέρωσης για οικονομικούς φορείς, οι οποίοι δραστηριοποιούνται στους τομείς που καλύπτονται από τον άξονα 3
- ▶ ένα μέτρο απόκτησης δεξιοτήτων και συντονισμού με στόχο την προπαρασκευή και υλοποίηση μιας στρατηγικής τοπικής ανάπτυξης

Άξονας 4 Leader (τουλάχιστον 5%)

- στρατηγικές τοπικής ανάπτυξης
- ανταγωνιστικότητα
- περιβάλλον/διαχείριση της γη **!!!**
- ποιότητα ζωής/διαφοροποίηση

Περίοδος 2014–2020

» Σχεδιασμός

Περιβαλλοντικές προτεραιότητες

Προτεραιότητα 4: Αποκατάσταση, διατήρηση και ενίσχυση των οικοσυστημάτων που εξαρτώνται από την γεωργία και την δασοκομία

Προτεραιότητα 5: Προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων και στήριξη της μεταστροφής προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα με ανθεκτικότητα στην αλλαγή του κλίματος

Προτεραιότητα 4: Αποκατάσταση, διατήρηση και ενίσχυση των οικοσυστημάτων που εξαρτώνται από την γεωργία και την δασοκομία

- ▶ 4^α Αποκατάσταση, διατήρηση και ενίσχυση της βιοποικιλότητας, συμπεριλαμβανομένων των περιοχών Natura 2000, και εντός των περιοχών που αντιμετωπίζουν φυσικά ή άλλα ειδικά μειονεκτήματα, της γεωργίας υψηλής φυσικής αξίας και της κατάστασης των ευρωπαϊκών τοπίων.
- ▶ 4^β Βελτίωση της διαχείρισης των υδάτων, συμπεριλαμβανομένης της διαχείρισης των λιπασμάτων και των φυτοφαρμάκων
- ▶ 4^γ Πρόληψη της διάβρωσης του εδάφους και βελτίωση της διαχείρισής του.

Προτεραιότητα 5: Προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων και στήριξη της μεταστροφής προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα με ανθεκτικότητα στην αλλαγή του κλίματος

- ▶ 5^α Αύξηση της αποδοτικότητας της χρήσης ύδατος από τη γεωργία
- ▶ 5^β Αύξηση της αποδοτικότητας της ενέργειας στη γεωργία και τη μεταποίηση
- ▶ 5^γ Διευκόλυνση της προμήθειας και χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, παραπροϊόντων, απορριμμάτων και υπολλειμμάτων.
- ▶ 5^δ Μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου και αμμωνίας από τη γεωργία
- ▶ 5^ε Προώθηση της διατήρησης και δέσμευσης του διοξειδίου του άνθρακα στη γεωργία και τη δασοκομία.

Αγροτική Ανάπτυξη 2014–2020

- ▶ Επενδύσεις στην ανάπτυξη δασικών περιοχών και στη βελτίωση της βιωσιμότητας των δασών
- ▶ Ενίσχυση για στροφή και διατήρηση πρακτικών και μεθόδων βιολογικής γεωργίας
- ▶ Ενισχύσεις για τη γεωργία, το περιβάλλον και το κλίμα
- ▶ Ενισχύσεις στο πλαίσιο του Natura 2000 και της οδηγίας πλαισίου για τα ύδατα
- ▶ Ενισχύσεις περιοχών που αντιμετωπίζουν φυσικά ή άλλα ειδικά μειονεκτήματα
- ▶ Καλή μεταχείριση των ζώων
- ▶ Δασοπεριβαλλοντικές και κλιματικές υπηρεσίες και διατήρηση των δασών

Προγραμματική περίοδος 2021 – 2027

Ειδικός στόχος 4

Συμβολή στον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής και στην προσαρμογή σε αυτήν, καθώς και στη βιώσιμη ενέργεια.

Ειδικός στόχος 5

Προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης και της αποτελεσματικής διαχείρισης των φυσικών πόρων, όπως το νερό, το έδαφος και ο αέρας.

► Ειδικός στόχος 6

- Συμβολή στην προστασία της βιοποικιλότητας, ενίσχυση των υπηρεσιών οικοσυστήματος και διατήρηση οικοτόπων και τοπίων.

Η πλέον πρόσφατη διατύπωση

- συμβολή στον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής και στην προσαρμογή σε αυτή, μεταξύ άλλων μέσω της μείωσης των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου και της ενίσχυσης της δέσμευσης του διοξειδίου του άνθρακα, καθώς και προώθηση της βιώσιμης ενέργειας,
- προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης και της αποτελεσματικής διαχείρισης των φυσικών πόρων, όπως το νερό, το έδαφος και ο αέρας, συμπεριλαμβανομένης της μείωσης της εξάρτησης από χημικές ουσίες,
- συμβολή στην ανάσχεση και αντιστροφή της απώλειας βιοποικιλότητας, ενίσχυση των οικοσυστημικών υπηρεσιών και διατήρηση των οικοτόπων και των τοπίων,
- βελτίωση της ανταπόκρισης της γεωργίας της Ένωσης στις απαιτήσεις της κοινωνίας όσον αφορά τα τρόφιμα και την υγεία, μεταξύ άλλων για ασφαλή και θρεπτικά τρόφιμα υψηλής ποιότητας που παράγονται με βιώσιμο τρόπο, για τη μείωση της σπατάλης τροφίμων, καθώς και για την βελτίωση της καλής διαβίωσης των ζώων και την καταπολέμηση της αντοχής στα αντιμικροβιακά.